

Dkt. Robert C. Newman, Miujiza, Kipindi cha 3, Sayansi na Uliberali kuhusu Miujiza

© 2024 Robert Newman na Ted Hildebrandt

Huu ndio kozi yetu, Miujiza na Miujiza ya Yesu, na kile tunachoweza kukiita Moduli ya Kitengo cha 3, chochote unachotaka kukiita, Sayansi na Kuibuka kwa Uliberali. Kwa hivyo hebu tuangalie hilo. Tunaanza na Renaissance.

Waandishi wa Kigiriki wa kitambo waligunduliwa tena na Ulaya Magharibi baada ya kuanguka kwa Constantinople na Waturuki huku wakimbizi wakikimbilia Magharibi. Kwa hivyo, Wazungu waligundua kile ambacho waandishi hawa wa kale walifikiria na kufundisha, wakirekebisha taarifa potofu zilizokuwa zimekuja kupitia Enzi za Kati na nyenzo zisizopotoshwa sana zilizopitishwa kutoka Uhispania kupitia tafsiri za Kiarabu. Nyenzo hii ilijumuisha falsafa, sayansi, maadili, historia, serikali, dawa, usemi, tamthilia, na ushairi, pamoja na dini ya kipagani na uchawi.

Matokeo yalikuwa kichocheo kikubwa kwa vyuo vikuu vya Ulaya, na kulikuwa na shauku inayoongezeka katika lugha za Kigiriki na Kiebrania za kale. Iliwasaidia Wazungu kuona utamaduni wao wenyewe katika muktadha mpana zaidi kuliko Ukristo wa enzi za kati, Uislamu, na Uyahudi, lakini pia ilianzisha tena uzushi kadhaa wa kale. Wasomi waligundua asili ya simulizi za miujiza kutoka kwa upagani wa kale.

Pia, karibu wakati huu, tuna Matengenezo ya Kanisa, ugunduzi mpya wa injili ya neema ya Mungu, ambayo ilikuwa imechanganyikiwa na kudanganywa na karne nyingi za kutojua neno la Mungu kutokana na viwango vya chini vya kusoma na kuandika, ulinganifu na upagani wa wenyeji na jamii ya kidunia, na kasi ya kitaasisi ya Kanisa Katoliki na utawa. Hii ilisababisha kupendezwa upya na kile ambacho Biblia ilifundisha kinyume na jinsi kilivyoeleweka kupitia vichujio vya karne nyingi za Ukatoliki wa enzi za kati. Matokeo moja ya utafiti huu yalikuwa utambuzi kwamba miujiza ya Kikatoliki ya enzi za kati na ya kisasa ilikuwa na ladha tofauti na ile ya Biblia.

Kwa kuwa Ukatoliki ulifundisha kwamba miujiza iliendelea kuhusiana na maisha ya watu hasa watakatifu, kulikuwa na tabia ya kukataa mwendelezo wa miujiza. Fikiria kidogo kuhusu sayansi ya enzi za kati. Baadhi ya vyuo vikuu vya enzi za kati vilifanya kazi ya kuvutia sana katika fizikia, ikituonyesha kwamba Aristotle alikuwa amekosea kuhusu mwendo wa vitu duniani, lakini ilikuwa kazi ya Copernicus, Galileo, na Kepler ambayo ilionyesha kwamba kosmolojia ya Aristotle inayozingatia dunia ilikuwa na makosa, na ikaandaa njia ya kuibuka kwa sayansi ya kisasa.

Nicolaus Copernicus, 1473-1543, akifahamu uvumi wa angani wa ulimwengu wa kale, alibainisha kuwa kurahisisha sana mbinu ya kuhesabu nafasi ya sayari kungeweza kupatikana ikiwa ingedhaniwa kwamba zilizunguka jua badala ya kuzunguka dunia.

Galileo, 1564-1642, wa kwanza kutumia darubini mpya iliyobuniwa kutazama mbingu, alionyesha kwamba jua wala mwezi haukuwa mkamilifu, kama Aristotle alivyodai, na kwamba mfumo wa sayari wa miezi ulizunguka sayari ya Jupiter ili kila kitu kisizunguke dunia. Johannes Kepler, 1571-1630, alitumia data kubwa ya uchunguzi iliyokusanywa na mshauri wake Tycho Brahe kuonyesha kwamba sayari zilizunguka jua na kwamba mienendo yao inaweza kuelezewa na sheria kadhaa.

Hilo linatuleta kwa Isaac Newton, 1642-1727. Newton, mmoja wa akili hodari zaidi katika historia, alibuni aina mpya ya darubini, aligundua kwamba prismu ya kioo ingetenganisha mwanga mweupe katika vipengele vyake mbalimbali vya rangi, akavumbua aina mpya ya hisabati, na alionyesha kwamba sheria za Kepler za mienendo ya sayari zinaweza kuelezewa na seti ya jumla ya sheria za mienendo ambayo ilitumika kwa vitu vyote duniani, pamoja na nguvu inayoitwa uvutano ambayo huvutia vitu vyote vikubwa kwa kila kimoja. Mshairi wa kisasa Alexander Pope aliandika kuhusu Newton, asili, na sheria za asili, ambazo zilikuwa zimefichwa usiku.

Mungu alisema, Newton na awepo, na yote yalikuwa nuru. Ushawishi wa Newton. Newton mwenyewe alikuwa Mkristo anayedai, ingawa alikuwa wa aina ya Aryan, yaani, ambaye hakuamini katika mungu wa Yesu.

Alimwamini Mungu, muumba, ambaye angeweza kuingilia kati kimaajabu katika maumbile, na alitumia muda wake mwingi kutafiti unabii wa kibiblia. Lakini wengi waliomfuata walihisi kwamba alielezea mengi kuhusu uhalisia kwa mujibu wa sheria kiasi kwamba Mungu hakuhitajika. Hii ilisababisha harakati ya Deist nchini Uingereza na baadaye harakati ya Falsafa nchini Ufaransa, ambayo ilipendwa na waandishi wa Ensiklopedia kuu ya Kifaransa.

KUInuka kwa UHURU WA KITHEOLOJIA Spinoza, Hume, na Kant, watu hawa watatu walifungua njia kwa uhuishaji wa kitheolojia kwa kutoa uhalali wa kifalsafa wa kukataa muujiza. Benedict Spinoza, David Hume, na Immanuel Kant. Tutaangalia hoja zao kwa undani zaidi baadaye.

Benedict Spinoza aliishi kuanzia 1632 hadi 1677. Spinoza, akiwa na mtazamo wa kuabudu miungu mingi, alisema kwamba asili na Mungu ni maneno mawili tofauti kwa kitu kimoja, kwamba sheria ya asili na amri za Mungu pia zilikuwa sawa, kwamba amri za Mungu hazibadiliki, na kwa hivyo miujiza haiwezekani kwa ufafanuzi. David Hume, 1711-1776, alishambulia miujiza kutoka kwa mtazamo wa majaribio.

Alidai kwamba sheria zetu za asili zinategemea uzoefu thabiti na usiobadilika na kwamba miujiza, kwa ufafanuzi, inakiuka sheria ya asili. Kwa hivyo, hatupaswi kamwe kukubali maelezo ya kimiujiza kwa tukio isipokuwa maelezo yasiyo ya kimiujiza yangukuwa yasiyowezekana zaidi. Immanuel Kant, 1724-1804, alisema kwamba

mwanadamu ana ufikiaji wa sura tu na sio vitu kama vilivyo, hivyo kwamba theolojia yote na metafizikia zilikuwa uvumi usio na msingi.

Ni akili ya vitendo pekee iliyokuwa na haki ya kudhani kuwepo kwa Mungu, uhuru, na kutokufa, na kusababisha dini ya maadili yenye wajibu pekee. Dini kama hiyo, aina ya uungu, haihitaji uthibitisho wa miujiza, ambayo kwa hivyo haina maana kwa maisha ya kila siku, isipokuwa labda kuwatia moyo watu wa kawaida kufanya maadili wakati hawawezi kuletwa kufanya hivyo kwa nia bora zaidi. Uliberali wa kitheolojia, kama tunavyouita leo, ni ukuaji ndani ya miduara ya Waprotestanti ya nguvu zilizochorwa hapo juu.

Kwanza, chuki ya Kiprotestanti dhidi ya masimulizi ya miujiza ya Kikatoliki. Pili, dharau ya kisayansi kwa ripoti za matukio yasiyo ya kawaida na ya kishirikina. Tatu, hisia ya kifalsafa kwamba miujiza ama haiwezekani kwa njia ya kufikirika, kwa njia ya kushawishi haihitajiki, au kwa kawaida haina umuhimu.

Na nne, imani ya ki-deism kwamba dini halisi ilikuwa ya kimaadili badala ya ya ufunuo. Uliberali wa kitheolojia uliibuka katika Ujerumani ya karne ya 19 kama mbadala wa Kikristo zaidi kwa u-deism wa Uingereza na ukanaji Mungu wa Ufaransa. Ulitaka kuhifadhi tabia ya maadili ya Ukristo na mafundisho bora ya Biblia, hasa Agano Jipya na maisha ya Yesu.

Inaonekana katika majaribio ya kuandika upya maisha ya Yesu kulingana na mistari ya kiliberali, pia ili kuepuka miujiza katika historia takatifu kwa kuviandika upya vitabu vya Biblia, kudhani vyanzo na wahariri mbalimbali, kuwa na unabii ulioandikwa baada ya tukio hilo, na kukubali masimulizi ya kubuni na uandishi wa uongo katika maandiko. Kuenea kwa kiliberali. Liberali ilienea kutoka Ujerumani hadi Uingereza na Marekani katika sehemu ya mwisho ya karne ya 19 kwa msaada mkubwa kutoka kwa Darwinism.

Ilikuwa kutawala kwanza vyuo vikuu, kisha seminari za theolojia, na hatimaye madhehebu kuu. Ni imani ya kawaida ya viongozi wengi wa kielimu na kitamaduni nchini Marekani na Ulaya leo. Pia imeathiri duru zinazofanana katika nyanja nyingi za zamani za misheni.

Ushawishi wa uliberali. Uliberali haujawahi kuwa maarufu miongoni mwa watu wa kawaida nchini Marekani kama miongoni mwa uongozi. Hata hivyo, una ushawishi mkubwa kwa njia ya mchanganyiko, hata miongoni mwa makundi ya Kikristo ya kihafidhina zaidi.

Madhehebu mbalimbali na makundi ya kizazi kipya yamekubali mafundisho yake mengi, na Wakristo wa Orthodox wakati mwingine wameitikia kupita kiasi katika kujibu uliberali. Naam, hiyo ni ziara fupi ya kuibuka kwa sayansi na uliberali wa kitheolojia, na unaweza kuona basi ushawishi hapo wa kukataliwa kwa miujiza,

ambayo, baada ya yote, ni mada ya mihadhara yetu hapa, miujiza. Sawa, hiyo ilienda haraka kuliko nilivyofikiria, lakini hiyo ilikuwa mitatu.

Nne ni... Kitu hicho bado hakifanyi kazi.